

Camal Zeynaloğlu

1992-ci ilin avqust ayı idi. Bundan əvvəl ermənilər mütəmadi olaraq Ağdamın Şıxlar, Kosalar, Məlikli, Abdal-Gülablı, Güllücə, Mərzili, Məhrizli, Yusifli, Qaradağlı, Kürdlər, Alıbəyli kəndlərinə hücum edirdilər, ancaq Ağdamın özünümüdafiə dəstələri tərəfindən düşmən həməən geri otuzdurulurdu.

Bu dəfə ermənilər Şelli kəndinə hücumla keçmişdilər. Kənd uğrunda qızğın döyüşlər gedirdi. Həmin vaxt Ağdamın digər kəndlərində də ermənilərin ardıcıl hücumlarının qarşısı rayonun polis idarəsinin əməkdaşları tərəfindən təşkil edilmiş dəstəsi, "Qatır Məmməd" ləqəbi ilə tanınan Yaqub Rzayevin, özünümüdafiə batalyonun komandiri Şirin Mirzəyevin, Allahverdi Bağırovun, Fred Asifin (Asif Məhərrəmov) rəhbərlik etdikləri dəstələri və Milli Ordunun əsgərləri tərəfindən layiqincə alınır. Amma bu dəfə ermənilər həm hərbi texnika, həm də xeyli canlı qüvvə ilə hücumla keçmişdilər. Düşmənin fasiləsiz olaraq iriçaplı pulemyotlardan atdığı güllə və BMP-lərdən atılan mərmə atəşləri mövqələrimizdəki əsgərlərimizin sırasını get-gedə seyrəldirdi. İtkilərimiz anbaan çoxalır. Arxadan kömək gəlməsə, Şellini itirə bilərdik. Xüsusi təyinatlı dəstənin uşaqları bu döyüşdə şücaət göstərirdilər. Onlar Şellinin qərb istiqamətindəki mövqelərində qərar tutmuşdular. Dəstənin komandiri Elşad Ağayev idi. O, düşmənin hərbi texnikasının döyüşçülərə göz açmağa imkan vermədiyini görüb, yanındakı yoldaşının əlindən qumbaraatanı alıb sağ cənəhdən onlara aramsız atəş açan PDM-ə doğru sürünməyə başladı. Artıq komandirlə piyada döyüş maşını arasında atəş məsafəsi yətarincəydi. Və Elşad bu fürsəti qaçırmayaraq onu nişan aldı. Açılan atəş düz hədəfə

dəydi, PDM-dən qara tüstü çıxmağa başladı. Bu zaman arxadan uşaqların: - "Aferin, komandir! Halal olsun!" deyə səsləri eşidildi...

Döyüş meydanında çoxlu yaralılar vardı. Onları oradan çıxarmaq lazımdı. Amma dolu kimi yağan güllələrdən yaralılara yaxınlaşmaq mümkün deyildi. Bacarıqlı və cəsur komandir indiyə kimi döyüşçü dostlarını nə yarı yolda qoymuşdu, nə də ki köməyini onlardan əsirgəmişdi. Bu dəfə də belə oldu. O, yaralı döyüşçü yoldaşlarının ona tərəf uzanan əllərini və yalvarış dolu baxışlarını cavabsız qoymamağa qərara almışdı. Bu onun həyatı bahasına olsa da belə, yenə də onlara köməyə yətməliydi."Necə olursa-olsun onları odun-alovun içindən çıxaracağam. Yoldaşlarımı bu vəziyyətdə orda qoymağı kişiliyimə heç cür sığışdırabilməyəm, buna vicdanım da yol verməz!" deyə bölüm komandiri düşündü. Qalan döyüşçülərimiz geri çəkilmək istəyirdilər. Onlardan biri komandiri ucadan səslədi: "Komandir, oraya getmək ölüm deməkdir! Biz artıq mühasirə vəziyyətinə düşmüşük. Siz onlara köməyə getsəniz, geri qayıda bilməyəcəksiniz! Bilə-bilə özünüzü ölümün pəncəsinə atmayın!"

Elşad geri dönüb onu səsləyən əsgərin Fərhad olduğunu gördü. O, həmin Fərhad idi ki, Elşad onu iki dəfə ölümdən qurtarmışdı. Birinci dəfə Tərtər istiqamətində gedən döyüşlərdə, ikinci dəfə isə Laçında. Döyüşçü dostları Elşadı "güllədən qorxmayan komandir" deyə çağırırdılar. Doğrudan da Elşad bütün döyüşlərdə öndə olurdu ki, döyüşçüləri də ruhlandırın. O, həmişə "güllə məndən qorxur" deyə gülərək uşaqlarla zarafatlaşardı...

"Mən getdim" deyə komandir sürünə-sürünə yaralılara doğru hərəkət etməyə başladı. Yağış kimi yağan güllələrdən baş qaldırmaq mümkün deyildi. Bu yerdə kiçik bir səhv hərəkət ölüm deməkdi. Odur ki, Elşad bacardıqca otların arasıyla çox diqqətlə hərəkət edirdi ki, düşmən snayperindən yayına bilsin. Komandir ehtiyatla yaralılardan birinə yaxınlaşdı. Güllə döyüşçünün hər iki qıçından və böyründən

(Sənədli hekayə)

dəymişdi. O, yaralı döyüşçü Vüsali sağ çiyninə alaraq, yenə də sürünə-sürünə geri, mövqələrimizə doğru hərəkət etdi. Yaralını uşaqlara təhvil verib, ikinci dəfə geri qayıdarkən Fərhad yenə dilləndi: "Komandir, bu çox təhlükəlidir! Biz özümüz də burada güvəndə deyilik, hər an bizi burdan əsir götürə bilərlər. Çünki biz tam mühasirə vəziyyətinə düşmüşük. Sursatımız

da tükənmək üzrədir. Gəlin, birlikdə geri çəkileyin!"

Komandir əsəbi və qəzəbli baxışlarla Fərhadı süzərək: "Mən komandirəm, onları orada tək qoya bilmərəm. Qorxursunuzsa, geri çəkilə bilərsiniz. Mən qayıdıram. Cəsarəti olan varsa, arxamca gəlsin!" dedi. Cəsur komandir sürünə-sürünə təkrarən yaralı döyüşçü yoldaşlarının köməyinə can atdı. O, yarılılardan birinə yaxınlaşdı, gördü ki, vəziyyəti ağırdı, çoxlu qan itirmişdi. Rahidin yanında qan gölməçəsi yaranmışdı, ona bir neçə yerdən güllə dəymişdi. O, komandirini görəndə gülümsədi və astadan "çox sağ ol, komandir. Bilirdim ki, bizi darda qoymayacaqsınız. Ancaq indi vəziyyət çox pisdir, apara bilməyəcəksiniz. Məni burda buraxın, çünki ölürem. Özünü qoru, komandir! Sən uşaqlara

lazımsan. Mənimki, bura qədərmiş..." dedi. Komandir Rahidə ruhdan düşməmək, ümidini itirməmək üçün onunla zarafatlaşaraq dedi: "Sənə nə olub ki, belə ümitsiz danışırısan, Rahid?! Biz sən ilə bundan da betər çətin anlar yaşamışıq. Tərtəri, Laçını, Ağdərəni, Qubadlıni xatırlayırsanmı? İndiki durumun o vaxtkından qat-qat yaxşıdır. İndi səni də Vüsal kimi sağ-

salamat buradan çıxaracağam".

- Komandir, lazım deyil, qoyun mən burada qalım. Bilirəm, bura mənim son mənzilimdir. Sizsə özünüzü xilas edin! Ancaq sizdən bir xahişim var: qoltuq cibimdə üç yaşlı oğlumun şəkli var. Onu çıxarıb mənə verin, - deyə Rahidin gözləri bulud kimi doldu.

Elşad tez əl atıb Rahidin qoltuq cibindən şəkli çıxarıb ona verdi. Rahid oğlunun şəklini əvvəlcə ürəyinin üstünə qoydu, sonra da öpüb gözlərinə sürtdü. Və qaytarıb komandirə verib dedi:

- Komandir, şəkli yoldaşım Nərimnə verərsiniz və deyərsiniz ki, mən onların hər ikisini dünyalar qədər sevirəm. Oğlum Seymuru sizə əmanət edirəm, komandir. Həyat adama son anda daha şirin gəlir. Amma heç ölmək istəmirəm!

- Sən ölməyəcəksən, Rahid! Mən səni buradan çıxaracağam. Həyatım bahasına olsa belə! - Komandir bərkdən qışqırdı.

- Yox, komandir, siz gedin. Mən sizə ancaq yük ola bilərəm. Onsuz da ölürem. Yalvarıram, komandir, özünüzü xilas edin! Əl-vi-da!!! - Rahidin başı sağa əyildi.

- Ra-a-a-h-i-i-d-d!!! - Komandir yənidən qışqırdı və onu qucaqladı. Sonra sağ əliylə Rahidin gözlərini qapadı.

Rahidin meyitini küreyinə alıb mövqeyimizə doğru sürünməyə başladı. Uşaqlara çatmağa 35-40 metr qalmış düşmən yenidən atəşə başladı. Artıq sürünmək də qorxulu idi. Komandir dayandı, güllələrin səngiməsini gözlədi. Ancaq güllələr yağış kimi ona doğru yağmaqda davam edirdi. Sən demə, düşmən Elşadı görübmiş və onu yoldaşlarından təcrid etmək üçün dayanmadan atəş açırdılar. Bu güllələrdən yayınmaq heç cür mümkün deyildi. Arxadan atılan güllələrdən biri komandirin sağ əlinə, biri sol qoluna dəydi, üçüncü güllə isə Elşadın küreyindən dəyib sinəsindən çıxdı. Döyüşçü yoldaşları komandirin çətin vəziyyətdə olduğunu görürdülər. Amma ona kömək etmək üçün əllərindən bir şey gəlmirdi. Çox riskliydi. Hətta, komandirin iki dəfə ölümdən qurtardığı Fərhad da çarəsiz qalmışdı. O, komandirinə kömək edə bilmirdi. Fərhad məyus halda komandirə baxıb sanki gözləriylə demək istəyirdi: "bağışla məni, Elşad, sənə kömək edə bilmirəm. Buna görə məni qınama! Sənə kömək etmək, mənim də ölümüm deməkdir. Bağışla, məni komandir, bağışla!" Onlar get-gedə görünməz oldular. Çünki geri çəkilmək məcburiyyətində qalmışdılar...

Bundan sonra Elşad daşdığı Rahidin meyitini küreyindən yerə asırdı və özü də arxası üstə uzanıb səmanın sonsuz ənginliklərinə baxdı. "Yəni bu sondurmu?! Mən bu cür ölməyi heç vaxt arzulamamışam. Mən bu cür ölümə layiq deyiləm!" deyə düşündü.

Güllədən və ölümdən qorxmayan Elşad ilk dəfə olaraq özünü çarəsiz gördü, əvvəlki təkəbbürlüüyü bir anda

yox olub getdi. O, özündən asılı olmayaraq bərkdən güldü. Amma Elşad indiyə kimi heç belə gülməmişdi. "Deyəsən, bu ölüm gülüşüdü!" deyə düşündü. İnsan çarəsiz qalanda bəzən bərkdən gülmək, bəzən göz yaşları axıdır, bəzən də həyatda ən çox istədiyin bir anı və ya adamı xatırlayır. Həyatda ən pis şey insanın öz-özünə təsəlli vermək məcburiyyətində qalmasıdır. Bu yerdə komandir təsəlli olaraq düşündü ki, "kaş indi anamın bişirdiyi bir kasa dovğa olardı, içər və bir də son kərə anamın əllərindən öpərdim."

İnsan çarəsiz qalanda son anda Allah-təaladan kömək istəyir. O, adam ömründə heç onu Yaradanı xatırlamasə belə. Elşad da xəyalından ani olaraq: "Allahım, indi yeganə ümidim Sənədir! Sən özün mənə kömək et! Məni bu soysuzlara əsir etmə!" deyə keçirtirdi. Bu vaxt Elşad sanki qeybdən amiranə bir səs eşitdi. O, səs dedi: "Ayağa qalx!"

Elşad bu səsi eşitcək, heç nə olmamış kimi ayağa qalxdı və var gücüylə bostanlığın içiylə qaçmağa başladı. Sanki ona İlahi bir güc, qüvvə gəlmişdi. Bədəninə də heç bir ağrı hiss etməirdi. Həmin vaxt komandir Tanrının köməkliyi ilə erməni mühasirəsindən çıxaraq öz mövqeyimizə gəlib çatdı. Döyüşçü yoldaşları komandirlərini görcək heyrət içərisində bir ağızdan soruşdular:

- Komandir, siz oradan necə xilas oldunuz?! Biz sizi ... Əstəğfurullah!!!

- Məni ölümün pəncəsindən Rəbbim qurtardı. O, düşmənin gözlərini bağladı və mən qaçıb qurtuldum. Buna görə Rəbbimə sonsuz şükürlər edirəm! O, həqiqətən də böyük Kəramət və Lütf sahibidir. O, hər şeyə qadirdir! Bunu kimsə unutmamalıdır! - Komandir amiranə tərzdə dedi.

Elşad gözləriylə Fərhadı axtardı. O, gözə görünməməkçün yoldaşlarının arxasında dayanmışdı. Amma buna baxmayaraq komandirin gözləri onu axtarıb tapdı. Fərhad komandirinin qınayıcı və nifrətli baxışlarına tab gətirə bilməyib başını aşağı dikdi. Bu vaxt Elşadın başı hərləndi, gözləri qaranlıq çaldı. Və bir də gözlərini Qaradağlı xəstəxanasında açdı...

**Bu hadisədən sonra Elşad onu möcüzə nəticəsində düşmən mühasirəsindən çıxaran və ölümdən xilas edən, hər şeyə qadir, qalib və talib olan Uca Tanrının qüdrətinə, mərhəmətinə, lütfünə və kəramətinə sığın-
dı.**